

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Мезенцева І. М. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна*)

У сучасній вищій освіті дедалі вагомніше місце займає розвиток економічних напрямків навчання. Невипадково умови новітнього світу диктують постійне розширення та оновлення кваліфікованих кадрів у різних галузях господарського життя країни, адже саме економіка є найдинамічнішою сферою людської діяльності. Активний інформаційно-технічний розвиток вимагає також постійної адаптації до нового середовища і змісту освіти та навчальних методологій. Важливим питанням є окреслення місця дисципліни гуманітарного циклу «Історія України», визначення особливостей її викладання для студентів неісторичних, а зокрема, економічних спеціальностей.

Однією із першочергових проблем у вирішенні питання є розгляд можливих напрямків орієнтації навчального матеріалу з історії України для результативного виконання освітніх завдань як у сфері гуманітарного, так і пріоритетного економічного знання. Необхідним є висвітлення тем та проблем, під час вивчення яких можлива інтеграція змісту навчального матеріалу історії України із проблематикою, що розглядається під час вивчення різноманітних економічних дисциплін, визначення можливих шляхів викладання та застосування конкретних навчальних прийомів під час дослідження економічної проблематики у загальному курсі історії України. Завдяки чому студенти не лише набувають необхідні знання про історичне минуле українських земель, але й поглиблюють на конкретних фактах знання про економічні процеси. Більш зрозумілим для студентів стає і сам зміст економічних предметів через зіставлення теоретичного матеріалу із проблематикою історії економічних процесів у їх нерозривній єдності із загальноісторичним процесом розвитку всіх сфер суспільства. Можливим виступає розгляд динаміки економічних процесів у значному часовому просторі, сприяє відчуттю їх історичної реальності та значимості для всього процесу суспільного розвитку.

Так, наприклад, під час викладання теми «Історія заснування та розвитку держави Русь» слід звернути увагу студентів на факти функціонування таких трансконтинентальних торговельних шляхів, як «шлях із варяг у греки», волзький торговий шлях та шовковий. Перші приклади «протекціоністської» політики в економіці можна показати на заходах київських князів у їх

відносинах із Візантією з урегулювання торговельних відносин. Суттєвим є визначення поняття «натуральне господарство», а також особливостей його функціонування. Слід також наголосити на особливостях підприємницької діяльності в часи Київської Русі – на функціонуванні ринків, ремісничих центрів. Особливо цікавою та важливою проблемою, яку навіть можна винести для окремої науково-дослідницької індивідуальної роботи студентів, є питання діяльності та суспільної ролі особливої середньовічної соціальної групи підприємців – купців, що займали дуже вагомe становище у суспільстві Давньої Русі. Період розвитку українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій характеризується фундаментальними змінами, що відбулись в економіці протягом ХІХ ст. Важливо наголосити на проблемі взаємозв'язку господарського життя із існуванням кріпосного права, а також на суспільно-економічних перетвореннях, що відбулись після його скасування. Особливої уваги заслуговують питання індустріальної революції на Україні в ХІХ – на початку ХХ ст., здійснення її на українських землях та наслідки для економічного та суспільного життя населення. Розглядаючи питання формування спеціалізованих господарських регіонів в Україні, акцентувати увагу на фактах витоків сучасного економічного районування ще у ХІХ ст. До проблем суспільно-економічного життя слід додати питання розвитку урбанізаційних процесів. Цікавими для студентів можуть бути факти переорієнтації торгівлі Російської імперії у ХІХ ст. на шляхи через чорноморське узбережжя, ролі у соціально-економічному житті південного регіону нових міст-портів. Інтегрування економічних навчальних дисциплін з історією України можна здійснити в процесі вивчення економічних криз.

Вивчаючи сучасний період історії України, студенти повинні набути знань про особливості перехідного етапу розвитку економічних процесів від соціалізму до ринкової економіки. Цікавим було б здійснення порівняльного аналізу різноманітних проектів та політичних курсів, що запроваджувались у різних посткомуністичних країнах та проілюструвати можливості їх здійснення в умовах України. Отже, наведені проблематика та приклади показують широкі можливості для орієнтації навчального матеріалу з історії України для наближення його до потреб та інтересів студентів економічного профілю навчання. Інтеграція з економічними дисциплінами дозволить розширити знання та навички як з економічних навчальних курсів, так і з історії України, через ілюстрацію на конкретних прикладах різних явищ економічного життя. Це своєю чергою сприятиме підвищенню загальноінтелектуального рівня студентів, їх зацікавленості вивченням як профільних економічних дисциплін, так і курсу «Історії України».